

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročilne je plačevati naprej za naročbe brez priložene naročilne se sprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravnništvo* ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame oije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P ednost je moč“.

VABILO na javni narodni shod,

ki ga sklicuje politično društvo „Edinost“

v prostorni dvorani gostilne gosp. **Marina Lukše na Proseku**
v nedeljo dne 18. oktobra 1896. ob 3. uri popoldne

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo deželnega poslanca Ivana Gorjupa.
3. Utemeljevanje resolucije radi osnutja okrajnega glavarstva za tržaško okolico.
4. Eventuelni predlogi.

Tržaški in okoličanski Slovenci!

Sedaj Vam je prilika, da pokažete svoje zanimanje za javne stvari Vaše občine, in po tem takem tudi za svoj lastni blagor. Vsakemu bode prilika, da pove, kar mu je na srcu. Politično društvo „Edinost“ bode sklicevalo zaporedoma shode po okolici, a okoličanom je dolžnost, da se v velikem številu udeležijo teh shodov in da posežejo tudi v razpravo, kajti le tako izvedo bodoči poslanci, česa želi in zahteva ljudstvo.

Odbor političnega društva „Ednost“.

Spomenik Dante-u v Tridentu.

I.

Jedno točko imamo v Avstriji, kjer se Nemci in Italijani ne boré rama ob rami zoper Slované, ampak se boré — med seboj. Ta točka je Tirolska. Ta dežela se deli v dva dela: v pravi Tirol in v Tirol, ki se službeno zove „južni“, a to je Trident. Gornji del Tirola, „severni“, je povsem nemški, dočim v Tridentu živi jedino italijanska narodnost. Avstrijska politika je menda zato prilepila Trident Tirolu, da ga ponemči. O tem ni dvoma, da so v Tridentu nekdanj bivala germanska plemena, ali pred njimi je bil Trident — Tridens — latinsko mesto, a kasneje so germanska plemena povsem izginila pod navalom italijanske narodnosti in kulture. Kar-koli je bilo mogoče storiti, da bi se oba Tirola stopila v jeden sam nemški Tirol, vse je storila avstrijska politika, ki je preplavila Trident z nemškimi šolami. Ali ni se jej posrečilo. Trident se je odločno uprl vsem poskusom ponemčevanja in ostal je to, kar je: italijanska zemlja. Tridentinski Italijani ne zahtevajo naravnost, da bi se južni Tirol odcepil od severnega, pač pa streme po administrativni avtonomiji

ter po popolnem in izključljivem pravu italijanskega jezika v javnem življenju. Da bi dosegli to svrhu, oprijeli so se pasivne politike, tako, da italijanski poslanci ne zahajajo v deželni zbor v Inomostu.

Pasivno politiko tirajo oni do skrajnosti in izgledno vztrajnostjo in jednodušnostjo. Morda nikjer v monarhiji niste dve stranki v tako silni borbi med seboj kakor v Tridentu: tako zvana liberalna in krščanska ali klerikalna. V Tridentu izhaja tudi katoliški dnevnik „La voce cattolica“, ki je poleg turinske „La unita cattolica“ morda najboljši katoliški dnevnik, kolikor jih izhaja na italijanskem jeziku. Ali v obrambi narodnih pravic stiče obe stranki zložni in jednako nepopustljivi.

Da bi podprli prizadevanje vlade, ustrojili so tirolski Nemci „Schulverein“ in v znak borbe in svojih teženj so postavili na meji med obema Tiroloma spomenik nemškemu „Minnesängerju“ Waltherju von der Vogelweide. V povračilo temu so Italijani ustrojili društvo „Pro patria“, kasneje „Lega Nazionale“, katero pa se je, žal, v drugih južnih pokrajinah avstrijskih prelevilo v bojno sredstvo zoper Hrvate in Slovence. V odgovor na oni nemški spomenik so Italijani razen tega skle-

dno svojega srca. To pa ni bilo junaštvo oduševljenega vojnika, drvečega v boj plamenenim srcem; to je bila nema zaresnost vojaka, ki je prisiljen nositi puško in ki mirno odhaja pred sovražnika, ne mareči za to, ali ga prebode sablja, ali ga poruši v zemljo svinčeno zrno. A kdo ga je silil v ta nezaželjeni poklic, v ta sveti, zanj preteški jarm? Kdo me silil? vprašal se je često tudi Lovro sam. Dá, nikdo, prav nikdo. A zakaj ne odložim svetih verig? Silil ga je, silil nasmeb materin, materine solze radostnice. Pred tem nasmehom nabračnega starega lica, pred tem sijajnim biserom zlezlo mu je v nič vse njegovo junaštvo. Lovro je ljubil svojo mater nenavadno, a ta ljubav zaustavila mu je v grlu vsako oporekauje, vsako upiranje misli v glavi.

Pod večer nekega jesenskega dne — v dobi praznikov — povrnil se je Lovro v svojo rojstno hišo — prvokrat v duhovski haljini. Nad ostrimi pečnami pustega krása je drhtelo večerno rume nilo. Sred kamenite pustinje je sijala zelena osama, a sredi nje kamenena hišica. Župni zvon je zvonil „Zdravo Marijo“. Pred ogrado je stala mlada ženska, polna, močna. Na dvorišču je molil starec

niti postaviti drug spomenik — in to očetu italijanskega jezika, simbolu italijanske narodnosti, pesniku najdivnejše pesmi, kolikor si jih je izmislil človeški um: Dante-u Allighieriu. V to svrhu so prispevale vse občine v Avstriji, italijanske in italijanaške, a prihitelo je na pomoč tudi nekoliko občin iz kraljevine italijanske.

Nabirali so takim navdušenjem, da so v treh mesecih nabrali 50.000 glđ. Prirejenje spomenika pa je bilo poverjeno jednemu najglasovitejših kiparjev italijanskih, Zocchiju, ki je v Florenci izdelal spomenik Garibaldi. Veščaki trdó, da spomenik Dante-u nadkriljuje vsa doseđanja dela njegova. Minole nedelje se je odkril spomenik največim slavjem, ob soudeležitvi tržaške občine, pa vseh italijanskih ali italijanaških občin v teh pokrajinah, katere imenujejo Italijani „posestrime italijanske pokrajine“. Med ostalimi je sodelovala tudi zadarska občina, ki je doposlala, kakor vse druge, svoj venec. O tej priliki je došlo v Trident tudi lepo število pravih Italijanov iz kraljevine. Svečanost je imela povsem iredentistiški značaj, in avstrijske državne oblasti niso bile niti povabljene na to slavnost. Motto vsega slavja, vrezan tudi na spominski medalji, je jeden stih iz Dantejevih vic, ko se Sardello raduje, da je na drugem svetu srečal rojaka, govorečega njegovim jezikom: „io son Sordello della tua terra“ — Jaz sem Sardello s tvoje zemlje.

Kakor je lahko posneti iz vsega tega razlaganja, spremljali bi mi vso to svečanost največo simpatijo, ako bi šle le za to, da se italijanska narodnost Tridenta ohrani pred tujo pohlepnostjo.

Mi smo vedno na strani onih, ki branijo svoje. Toda ta svečanost se je pretvorila v iredentistiško manifestacijo, na koji so sodelovala zastopstva pokrajin, ki so naše, a ne italijanske. Trst, Gorica, Istra, Zadar so sodelovali na slavlju kakor italijanski kraji, zložni s Tridentom v obrambi italijanske narodnosti. Zaradi tega značaja moramo mi Slovenci in Hrvati povzdigniti svoj glas ter svečano protestovati. Da se je manifestacija omejila na Trident, da je bila

stojé, na čelu so mu sijali zadnji žarki solnca, metajoči svoje zlato na srebrne mu lase. Pred hišo na kameniti klopi je sedela starka sklenjenih rok. Tudi ona je molila.

„Jezus“ plesnila je mlada z roko, opazivši, kako se mladenič, oblečen v črno, po brdu primiče k hiši. „Mati! Mamica! Evo gosta! Lovro gre! Duša moja! Lovro! Mamica!“ in shitela je niz brdo došlecu nasproti. Oče je šel za njo, mati pa je privzdignila glavo, spustivši roki v krilo. Drhtela je. Skoro je deletel k njej mladi bogoslovec, pokleknil in spustil glavo v krilo staričino. A ona? Razprostrla je roki in gledala, jokajoča se in smejoča, uprtim očesom na mlado glavo. Slednjič je spustila roki in glavo na sinka svojega. V tem trenutku ni bilo na vsem svetu hkratu večé žalosti in večéga veselja, kakor na tem mestu.

Na večer je bil Lovro vedraj. Svoboda, sveži zrak, mila mu lica in pogled na mesto, kjer je ugledal ta svet — vse to ga je navdušilo, da je pozabil na svojo črno haljino. Govoril je z očetom o tem in onem, govoril razborito, bistroumno ali priprosto po duši priprostih mu rojakov.

(Pride še.)

PODLISTEK.

7

Prijatelj Lovro.

Črtica po resnici. — Spisal August Šenoa. Prevel C—š.

Dovršivši srednje šole znal je Lovro več, nego večina njegovih učiteljev; pa ako je kedaj mislila majka, da jej sin dočaka župniške slave, trdili so sedaj tudi pismeni ljudje, da gotovo postane mladim kanonikom. Došla je doba, ko se je imel Lovro poduhovniti. Srce mu ni bilo veselo. Žarkemu srcu mladeniča je bil svet prevabljev, hrepenelo je preleteti preko sveta, veliko sveta, a sedaj bi ga hoteli ločiti od sveta, zapreti ga v samega sebe. Je takih mirnih, krotkih, pobožnih duš, v katerih je toliko moči, da denejo vse svoje življenje na oltar božji, a da ne obžalujejo nobene žrtve. Ali Lovro ni bil tak junak. V njem je vse kipelo, vrelo, plamtelo. Bil je preslab v to, da bi si sam zlomil krila. Vendar se je dal poduhovniti. Neizmerna žalost mu je prevzela srce. Pamet mu je blodila v polutemi. Črna halja se mu je zdela kakor oklop velikana na prsih pritlikovca. Ali junaški je skrival svojo žalost, zakopal je isto na

ona le kulturno slavje zoper nemštvo, mi bi od srca ploskali Tridentincem, ali spomenik Danteu ni bil drugzega nego pretveza v dosezanje onih ciljev, po kojih stremi društvo, obstoječe v Italiji pod njegovim imenom.

Vprašanje Tridenta, mesto da je dovelo k sebi Italijane, jim se bolj meša pojme. Kadar jim je do tega, da bi branili namišljeno italijanstvo Istre, tedaj oni radi in lahko puščajo iz vida sedanjost, da se morejo sklicevati na nekdanje latinske zemlje. Da ne velja ta njihov razlog, uvideti bi morali oni v Tridentu, kjer Nemcem rabi ista krivična taktika, katera služi njim — Italijanom — v Istri, in se sklicujejo na nekdanje germanstvo Tridenta.

V Tridentu bi se morali Italijani učiti, kako to boli, ako te hoče raznaroditi tuji živelj, in kako opravičena je borba proti temu življu. Mesto tega poskušajo oni, da v Istri, Gorici in Dalmaciji delajo to isto, kar delajo Nemci zoper njih v Tridenu.

Da je v Italijanih le mrvice politiške zdelosti, uvideli bi, kako od iste strani proti pogibelj nam in njim, pa bi se sporazumeli s Hrvati in Slovenci za borbo proti nemštvu. Ali oni, na žalost, ne le da pozabljajo na nemštvo, ampak mu še — v svojo škodo — gladijo pot se svojo krivično borbo proti našim pravičnim težnjam. To vse so razlogi, da se z ozirom na slavnost v Tridentu ne moremo postaviti na ono stališče, kakor bi hoteli.

Vendar pa naj bi se Slovani nekoliko učili od Italijanov, ki toli žilavo branijo ono, o čemer mislijo, da je njihovo. V to jim mora služiti vsaka prilika, da se kažejo duševno kompaktne in zedinjene in naj pripadajo katerikoli južnih pokrajin. Tacega duševnega jedinstva bi trebali tudi mi; in kakor so Italijani izbrali svojim središčem in zavetiščem ime svojega največjega pesnika, tako bi morali tudi mi izbrati ime največjega zgodovinarja hrvatskega, kateri je po svojem delu in po težnjah svojega dela najsposobnejši, da sintetizira idejo narodnega edinstva.

Te misli smo posneli iz „Obzora“. Nekoliko svojih misli o Dantejevi slavnosti in o teh izvajanjih „Obzora“ priobčimo v prihodnjem članku.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 16. oktobra 1896.

Državni zbor. V proračunskem odseku poslanske zbornice se je pričela splošna razprava o proračunu. Finančni minister je opravičeval, zakaj je postavil v proračunu posebno posojilo za investicije. Proračunski odsek je izvolil pododsek, kojemu bode naloga poročati v 8 dneh o tej investicijski predlogi. Zatem je pričel proračunski odsek s podrobno razpravo o proračunu.

K položaju. Včerajšnja „Neue Freie Presse“ pravi, da je vedno bolj vidno bližanje med vlado in Čehi. Vlada si je prizadevala, da bi se v splošni razpravi o proračunu v proračunskem odseku stranke ne dotikale političnih vprašanj. Ako se jej spolni ta želja tudi od mladočeške strani, potem — tako meni nemškoliberalno glasilo — bi kazalo to, da so „Mladočehi res zavili svojo opozicijsko zastavo“. Tako je pisala „N. Fr. Presse“ pred včerajšnjo sejo proračunskega odseka. Po današnjem kratkem poročilu o tej seji, moramo sklepati, da se je izpolnila vladi nje želja. Brzojavka res ne ve drugzega, nego da je v splošni razpravi govoril finančni minister Bilinski in da je proračunski odsek zapričel podrobno razpravo.

Mi nočemo delati nikacih zaključkov iz tega dogodka, kajti ob toli nejasnem položaju je vsako ugibanje sila težavno delo za onega, ki ne vidi za kulise. In če bi že hoteli kaj reči, mogli bi govoriti le o svojem subjektivnem in instiktivnem domnevanju. Utis pa je res tak, da razmerje med češkim klubom in vlado ni več tako napeto, kakor je bilo. Ali prosimo: ta izrek naš naj se ne smatra kakor trditev ali prorokovanje — prorokovanje je silno nevhvaležno delo v sedanjih časih —, kajti sleherni trenotek nam lahko prinese vest, da je res ravno nasprotno od onega, kar smo si domišljali.

Ker že govorimo o položaju, bodi omenjeno še, da je nastala nekaka mučna tišina o tem, kar namerujejo naši slovenski in hrvatski poslanci in kar nameruje vlada, ako sploh kaj nameruje, z ozirom na

nenaravne, nezdrave in nevzdržljive odnose v naših pokrajinah. Kaj je vzrok temu molku: ali previdno računjanje ali pa — z adrega?! Da bi znali mi to!

Car v Rimu?! Danes beležimo le brez vsacega komentarja:

Današnji „Mattino“ objavlja vest, da glasom ruskih „Novosti“ car gotovo pride v Rim toda — še-le prihodnje leto. In če bi prišlo drugače v poslednji hip, zgodilo bi se to le v dokaz posebnega prijateljstva carjevega do Črnogore! — To istimo trdimo tudi mi.

Zgodovina rusko-francoske zveze. Bismarckovo glasilo, „Hamburger Nachrichten“, objavljajo članek, iz katerega posnemamo, da je knez Bismarck vedno delal na to, da bi se bila zasnova zveza med Rusijo, Nemčijo in Avstrijo. Taka zveza da bi bila najbolje jamstvo za evropski mir. Pokojni knez Gorčakov pa ni hotel razumeti teh naporov Bismarckovih in se je leta 1878 še bolj oddaljil od podlage dobrim odnosajem med Nemčijo in Rusijo in se je jel približevati Franciji. Vzlic takemu vedenju Gorčakova, je knez Bismarck še nadalje podrejal koristi Nemčije interesom miru (!!!) in se je trudil, da ne pride do sporov med Avstrijo in Rusijo. Na kongresu v Berlinu — po rusko-turški vojni — se je vedel Bismarck kakor predstavitelj Rusije, podpiraje ognjevito nje želje. Tedaj ni bilo še znamenja o kaki rusko-francoski intimnosti, še manj pa je bilo govoriti o kaki rusko-francoski zvezi.

Le grofu Capriviju je bilo pridržano, da je privel do dozorenja kali iz leta 1875 in da je povspešil ona prizadevanja, ki so rešila Francosko iz osamljenja.

Kakor se vidi, ima knez Bismarck le jeden valjar v svojem godalu: Nemčija je zgubila rusko prijateljstvo le vsled tega, ker ni on več kancelar Nemčije. V zadnjem izdanju in tudi že popred večkrat smo povedali, kako sodimo mi o vzroku razdruženju med Rusijo in Nemčijo in o postanku zveze med prvo in Francosko.

Z ozirom na to vprašanje so jako značilne besede, katere je car — glasom lista „Gaulois“ — izustil pred odhodom iz Chalonsa: „Cesar Viljelm mi je kazal le vojakov, v Francoski sem mogel priti v dotiko s toli mi simpatično množico. Kako bi se mi mogel izbrisati iz srca spomin na toli ganljivi prizor!“ In potem: „V Vratislavi sem videl navadno nemško parado, tukaj sem prisostvoval pravemu ogledovanju, kakoršna se prirejajo v svečanih trenutkih. Ne da bi hotel zmanjševati ceno nemških vojakov, sem vendar dolžan, da konstatujem, da dajem prednost prizoru, katerega sem videl tu. Vedel sem, da je francoska vojska močna in hrabra, a tega nisem vedel, da je v toliki meri.“

O ženitbi italijanskega kraljeviča. Na Cetinju hité s pripravami za odhod dvora v Bar in Rim. Dvor se odpelje 19. t. m. zvečer na parniku „Savoia“. Spremstva princev in kneza vkrcajo se na vojnih ladjah „Stromboli“ in „Bausan“.

Poslednje dni je bilo i na Črnigori vreme prav slabo. Ako se ne obrne na bolje, kneginja Milena ne bode mogla v Rim k poroki svoje hčere, kajti bolna je že nekaj dni. Dvorni zdravnik dr. Kaludjerović je odsvetoval kneginji potovanje. Odloči se še-le v ponedeljek, da-li odpotuje kneginja ali ne; to je zavisno od tega, da-li bode morje v ponedeljek razburjeno ali ne. — „Balo“ princeze Jelene — 18 velikih zabojev — odposlali so dne 15. t. m. v Bar, da jo vkrcajo na parnik „Savoia“.

Danes je brzkone dospel na Cetinje vojvoda Genoveški. Ker je bil prijavljen službeno, določeno je bilo vsprejeti ga z vojaško počastjo. Zvečer bode sijajen obed njemu v čast. Stanoval bode v Danilovi palači skupno s princem neapeljskim.

Princ neapeljski je podaril princu Danilu krasno sabljo, princ Danilo pa princu neapeljskemu jako dragoceno zbirko starinskega turškega in črnogorskega orožja.

Ustaja v Makedoniji. „Neue Freie Presse“ poroča iz Aten: Iz Makedonije prihajajo glasovi o novih zmagah upornikov. Minolo nedeljo je bila pravcata bitka med močno četo upornikov in turškimi vojaki. Boj je bil krvav, srdit. Turki so morali slednjič ubežati. Uporniki so imeli izvrstna stališča, raz koja so prizadevali Turkom težkih izgub, a zaman so se Turki trudili, da bi vrgli upornike.

Različne vesti.

Sličice iz Istre. Z ozirom na vest „Obrekovalci osramočeni“, katero priobčujemo danes na drugem mestu, so še posebno interesantne nastopne črtice, katere priporočamo v pazno čitanje vsem onim kukavicam našega rodu, ki se vedno le drgnejo ob naše uprave in ne morejo prehvaliti italijanskih.

Čitatelji dragi, poletite z nami v občino motovunsko, okraja poreškega.

Tu kraljuje italijanska stranka. Ljudje pa so že davno šepetali, da v občinski blagajni ni vse tako kakor bi moralo biti, da se gode stvari, o katerih ne bi hoteli italijanski kolovodje, da bi prišle na svetlo. Saj je celo poreška „Istria“ govorila o neki — „krizi“.

Resnica je le ta, da so v Motovunu uveli natančnejšo preiskavo. Do nedavno je načelnikoval tam neki Tomasi. Ko je le ta prevzel županstvo, znašala je imovina občine 80.000 gl. Dosedaj je dokazala preiskava, da se je zmanjšalo za 30.000 gl., katera svota se ni potrošila ni tu ni tam. Občinski tajnik je hotel obrniti hrbet svoji hiši, a so mu zabranili oni, ki imajo v svojih rokah moč in bajonete. Govori se, da so v zadnjih treh letih potrošili 300 gl. za same — metle! (Ardigata — to so pometali. Vsklik stavčev.) Ali so tako drage metle v Motovunu?

Druga sličica. V Zrenju smo, blizu glasovitega Oprtija, tudi okraja poreškega. Minole sobote so imeli tam volitve upravnega sveta. Vodil je te volitve seveda občinski načelnik iz Motovuna. Volilcev je došlo toliko, kakor še nikdar. Naša stranka je bila v ogromni večini. Naših je bilo kakih 150, nasprotnikov kakih 20. Pričela se je volitev. Isto je vodila italijanska komisija. V očigled takemu številnemu razmerju med našimi in italijanaškimi volilci, posegnila je komisija po že znanem, mnogo rabljenem receptu: Corriger la fortune! Ogromni večini volilcev pa ni bilo po misli to. Hkrati je navstal krik in vik v volilni sobani. Krik se je razširil na ulico. Izvedši, kako postopa komisija, so sklenili naši volilci, da ne pojdejo v dvorano. Zastonj je čakala komisija na volilce. Slednjič je komisija pobrala spise in gospod načelnik se je srečno povrnil v Motovun. Vsakako je bil zadovoljen, da se je italijanska stranka tako lepo izognila hrvatski zmagi.

Tako se vrše volitve po Istri. Pa naj reče kdo, da ne živimo v ustavni in svobodni pokrajini! Vsakako zanimive sličice to, ki se vse vkup harmonično združujejo v veliko sliko — italijanskega nadvladja nad slovansko večino.

Klevetniki — osramočeni! Italijani koperaki ne morejo preboleti dejstva, da je občina pomjanska vrgla od sebe italijanski jarm, ki jo je neusmiljeno tiščal in žulil skozi desetletja. Zato pa vedno iščejo prilike, da bi mogli črniti in obrekovati tamošnji občinski zastop z očevidnim namenom, da bi vlada razpustila ta zastop in postavila komisarja, kateri poslednji naj bi seveda upravljal občino v italijanskem duhu.

Na take mnogobrojne pritožbe in laži, bilo je v Pomjanu že raznih uradnikov in deželnih odbornikov, ki so došli pregledovat upravo občine pomjanske. No, vsi ti preiskevalci so se uverili, da je mnogo mnogo italijanskih občin, ki so veliko slabije upravljane nego je pomjanska. In če v tej občini še ni vse v redu, ni to čudo, ako pomislimo, da se obč. zastop mora boriti z žalostno ostalino mnogoletne italijanske uprave. Takih sledov ni možno zbrisati tako naglo. Resnično je torej le to, da oblasti niso imele povoda, da bi ustregle zahtevam Italijanov po razpuščenju občinskega zastopa.

Nedavno so bili zopet zagnali hrup, da je v Pomjanu zmanjkalo denarja iz blagajne bratovščin v Pomjanu, da je ta denar poneveril tajnik, in sličnih stvari.

Hitro je priteklo v Pomjanu gosp. deželni odbornik Gambini, pregledal vso upravo, in posebno račune bratovščin. Upravo je našel tako urejeno, da je končno — čestital tajniku. Gosp. Gambini je seveda vršil svojo dolžnost, prihitevši v Pomjan, ali nadejamo se, da odslej v Poreču ne bodo več poslušali vsake babe, ki si boe brusila zobe ob našo občino.

Obrekovalci pa so — osramočeni!!

Lopovska obrekovalja. Pod tem naslovom piše „Naša Sloga“: Radi priznavamo, da ta naslov ni parlamentaren in da ni navaden v dostojnem no-

vinstvu, ali opraviči ga vsakako pred našimi cenjenimi čitatelji, kar hočemo navesti nižje doli:

V zadnji številki smo v članku „Šolske takse“ dokazali tudi slepcu, kdo je napravil šolske takse našemu siromašnemu ljudstvu in kdo se je protivil temu zobmi in nohti.

Vendar se je našlo na Koperščini — in menda tudi drugod — takih brezobraznih obrekovalcev, ki so vrgli med naše ljudstvo grdo laž, da so ono takso napravili ljudstvu naši hrvatski in slovenski poslanci v deželnem zboru istrskem. Našlo se je — žalibog — nenkih in lahkovernih oseb, ki so verjele nesramnemu obrekovanju italijanskih spletkarjev; zaradi tega prosimo naše rodoljube širom Istre, posebno pa gg. duhovnike in učitelje, da raztolmačijo ljudstvu to stvar, in če ne drugače raz leco in v šolskih klopih. Resnica mora na svetlo prej ali slej in laž ne sme slaviti zmag nekažnjeno. Italijanska gospôda se ne boje samo našega ljudstva, ampak tudi že svojih lastnih pristašev, ki bodo, istotako kakor naše ljudstvo, le težko prenašali to novo breme. Zato treba odpreti oči tudi italijanskim kmetom; tudi oni naj bi uvideli jedenkrat, da gospôda ne mislijo dobro žnjimi in ne čutijo pošteno žnjimi.

Tej gospôdi treba sneti krinko z obraza toliko pred našim, kolikor pred italijanskim kmetom, da jih bode videl vsakdo v vsej njih nagoti.

iz „Tržaškega Sokola“. Da ustreže mnogostranskim željam iz občinstva, prihajajočega na veselice, odredil je odbor, da se temeljito popravi in potem pobarva ves pod v telovadnici. To bode jako ugodno toliko za veselice, kolikor tudi za telovadke in telovadce, ker odslej ne bode nikakega prahu več v telovadnici. S to odredbo svojo je pokazal „Sokolov“ odbor, da se ne plaši nikakih stroškov, ko gre za to, da ustreže svojim podpirateljem in prijateljem. To delo bode stalo blizu 100 gld., tem bolj je opravičena naša odborova, da ga bode občinstvo odslej še izdatneje podpiralo v njega naporih za povspenjanje socialnega življenja med tržaškimi Slovenci.

Telovadba je seveda zaustavljena, dokler se ne izvrši gori označeno delo.

Po dovršenem delu se otvora dne 25. t. m. običajne plesne vaje prirejenjem lepega plesnega venčka.

Podrobnosti prinesemo pravočasno.

Nova brzovjavna postaja. Dne 14. t. m. se je odprla v Pičanu, polit. okraja Pazinskega, brzovjavna postaja z omejeno službo, spojena s tamšnjim poštnim uradom.

Pevsko društvo „Slava“ pri sv. Mariji Magdalenini spodnji priredi jutri pevsko zabavo v prostorih krme konsumnega društva v Rojanu. Pričetek ob 4. uri popoldne.

Naš rojak, gosp. Josip Štoka, je odprl z današnjim dnem svojo gostilno v prenovljenih prostorih nekdanje poznane gostilne „Luzietta“ na trgu Cordaiuoli. Ker je g. Štoka poznan slovenski narodnjak in hoče računati le na slovensko občinstvo in v tem zmislu urediti svojo gostilno, opozarjamo naše rojake na dotični današnji oglas.

Črnogorska ministra, to je ministerski predsednik Božo Petrovič in minister pravosodja, Bogišič, sta se vrnila iz Italije, kjer sta bila podpisala ženitbeno pogodbo princeze Jelene. Iz Trsta sta se odpeljala parnikom „Wurmbrand“ v Kotor.

Car za princezo Jeleno. Iz Kotora javljajo: Car je priobčil knezu Nikoli, da je odredil za princezo Jeleno istotako, kakor pokojni njegov oče za princezini Milico in Stano, namreč odredil ji je jeden milijon rubljev dote. Ruska carska dvojica pokloni izven tega princesi, kakor ženitbeni dar, jako bogat okras iz briljantov, katerega sta kupila v Parizu.

Drobnosti. Pišejo nam s Krasa dne 15. oktobra: Trgatev se je imela pričeti tu na zgorjem Krasu: dne 12. t. m. v Koprivi in Skopem, dne 13. v Dutovljah; ker pa je po prošnji nekaterih občanarjev dutovljanskih prišla pregledna komisija zaradi škode na grozdju, povzročene po plesnobi in peronosperi, je bila odložena trgatev na dne 14. t. m. Zarad slabega vremena in velikega dežja se pa tudi danes ni mogla pričeti trgatev. Dež in slabo vreme delata veliko škodo na grozdju, kajti isto je pričelo gniti.

Za Tomaj, Križ, Šepulje, Utovlje, Dobravlje in druge vasi je bila določena trgatev za danes,

a se istotako ni mogla pričeti zaradi slabega vremena. Tako je bila, mislim, odložena trgatev za Avber, Štorje, Kazlje in Sežano.

V Tomaji bo dne 22. t. m. volitev starešinstva za I. razred, mislim, da se ne bodo vršile nikake nerednosti.

V Dutovljah so napravili nove orglje, a kakor se sliši, niso Dutovljanci nič kaj zadovoljni žnjimi —

Ker je vedno dož, je voda napravila tudi po Krasi nekoliko škode. Ubogi kmetovalec!

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali od 19. julija do 4. oktobra 1896: (Dalje.) Prijatelj naše družbe nabral na novi maši č. g. Fran Oraniča v Križah pri Trziču za velikovško šolo 16 gld. 66 nč.; gospa Ant. Pibernik v Ljubljani po gospej Gutnikovi 50 nč.; ženska podružnica v Drnbergu 11 gld. 60 nč. (in 4 gld. 40 nč. za prodane knjige); možka podružnica v Zagorju ob Savi za l. 1895. še 20 gld.; beljaška podružnica po g. M. Wuttiju 20 gld.; možka podružnica v Postojni po g. blagajniku R. Šeberju 53 gld. 25 nč.; sl. I. ljubljansko del. kons. društvo nabralo v 4 nabiralnike 3 gld. 92 nč.; g. Fr. Petsche v Starem trgu pri Rakedn 3 gld. 50 nč. nabrane v veseli družbi Čehov v Šmarati, 1 gld. 50. nč. iz pušice v Danah, 4 gld. nabrane pri odhodnici g. Ant. Kluna v Čitalnici in 1 gld. iz čitalniške pušice; sl. uredništvo „Slovenca“ zbirko 7 gld. 35 nč.; podružnica v Mokronogu prebitek dohodkov veselice dné 26. jul. v znesku 14 gld. 67 nč.; č. g. Gr. Kadunc, župnik v Krašnji, 10 gld. 70 nč., katere je nabral na novi maši č. g. Iv. Žavbija v Blagovici; — za našo družbo vedno vneta šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani je skupila na glavni skupščini za svetinje in pahljače in izročila po gđ. Škofičevi 155 gld. 50 nč., ženska podružnica v Gorici po gospej Am. Drafovki 100 gld.; g. A. Kukla z Bukovega 32 gld. 10 nč., katere je nabrala gđ. Reg. Negryjeva v veseli družbi v Cirknem. Odlikoval se je posebno g. c. kr. notar Franc Čulk v Cirknem ki je podaril sam 30 gld.; č. g. A. S. Tolminec 5 gld. kot mesečni prispevek; gospa Fr. dr. Tavčarjeva 10 gld. dar „prvega vpisatelja visoškega Srednika“; gosp. primarij dr. V. Gregorič v Ljubljani 10 gld.; č. g. Ljud. Jenko, župnik pri sv. Duhu 3 gld.; g. stavb. vodja Jos. Lat 50 nč.; g. slikar Strnad 50 nč.; gospa Mat. Sebenikar na Sakeku iz nabiralnika 4 gld. in sama dodala 6 gld.; č. g. župnik B. Grca v Šempasu iz nabiralnika 2 gld. 30 nč.; za prvih 5 škatljic Cirilskih užigalic so darovali; gđ. Mici Kopačeva in gđ. Ivanka Škofičeva ter g. Iv. Štefe po 50 nč., g. Duč. Dragan in g. Ivanov po 20 nč. (Pride še.)

Znamenje časa v Budimpešti. Kakor posebno znamenje za odnošaje v glavnem mestu Ogerske, služi naj dejstvo, da je letos v Budimpešti prijavljenih že preko 70 trgovskih stečajev (konkurzov) ter se proti dotičnim trgovcem postopa sodnim potom. Vsi ti konkurzi pa so v zvezi z milenijsko razstavo. A še-le, ko bode zaključena razstava, dozna se „koliko je gnjilavi na mileniju“.

„Perpetuum mobile“. Nedavno se je potikal okolu cesarjevega gradu v Budimpešti neki človek, ki je nosil pod suknjo nekaj skritega. Ko je tega tajinstvenega človeka ustavil stražar in ga vprašal, od kod in kamo, ni dobil odgovora. Odvel ga je torej seboj na komisarijat. Tam je mož izjavil, da je čakal na cesarja, da mu izroči opis o svoji kolosalni iznajdbi „perpetuum“ mobile“ (stroj, ki se brez pripomočka giblje na veke, kar je nemogoča.) In res je imel pod suknjo velik omot spisov, ki so dokazali dovolj jasno, da v glavi „iznajditelja“ niso v redu vsa kolesa, zatorej so ga izročili v zavod za umobolne.

Razprava proti mednarodnim tatovom Papežev in tovarišem bode na Dunaju novembra meseca t. l.

Hiša se je podrla vsled deževja. Na stezi S. Fortunato na Greti stoji stara, jedno nadstropje visoka hiša, čije lastnika sta zidar Anton Škrl in njegova žena Marija. V jednom delu te hiše stanujeta omenjena priletna lastnika, drugi del pa ima v najemu 42letni dninar Ivan Likon, ki stanuje tam se svojo ženo in dvema hčerama. Oba dela imata v pritličju kuhinjo, v I nadstropju sobo. Staro poslopje je bilo vse razkopano, toda Likonovi so se temu tako privadili, da jih stvar ni skrbelo čisto nič. Lani o velikonočnem potresu so

zbežali vsi prebivalci iz stare kolibe, toda ista ni trpela nikakoršne škode. Cesar pa ni napravil potres, to je napravila voda, deževje. Predvčerajšem popoldne, ko je Marija Likon bila sama doma in pripravljala kosilo, je opazila dva prsta široke razpokline. Kakor rečeno, bila je navajena razpoklinam in te nove razpoke niso napravile nikakoršnega utisa na njo. A popoldne so bile te razpoke mnogo širše. Žena je to svojo opazko povedala vrnivšemu se možu, in o isti stvari je izvedel po sosedih tudi lastnik-zidar Škrl. Ogledal si je stvar, in opazivši nevarnost, je ukazal Likonovim, da se takoj izselijo. Počasi je ta obitelj izpraznila stanovanje in se začasno naselila pri sosedih. Po 9. uri — bril je močan veter — udrla se je streha in se je posul zid. O tem so obvestili policijo, ki je, osvedočivša se na licu mesta o nevarnosti, prijavila dogodek po telefonu vodstvu magistrata in stavbenemu uradu. Okolu polnoči sta došla na lice mesta magistratni vodja Gandusio in poveljnik gasilcev Chaudoin. Konstatovata sta, da za trenotek vsaj ni nevarnosti, da se poruši tudi oni del poslopja, v kojem stanovanje Škrl. Natanjčneje odredi tehniška komisija.

Madrid brez vode. Po strašnih nalivih, ki smo jih imeli poslednje dni v Trstu, slišati je nekako čudno, da španjsko stolno mesto hrepeni že skoro tri mesece po kapljici dežja. Rastline so se posušile. A i v mestnem vodovodu jela je primanjkovati voda in le še za nekoliko dni je v rezervoarih. Oblasti so ukrenile vse korake, da se izogne večemu zlu. Mestni župan je izdal oklic do prebivalstva, katerim je pozivlje, da bodi varčno z vodo. V 5000 madridskih krčmah, kjer je bila vodovodna cev odprta noč in dan, mora se odslej po noči zapirati. Vse tovarne, katerim je voda glavna gonilna sila, so morale ustaviti svoj posel. Baš tako tudi obrtniki, ki potrebujejo mnogo vode, razven pekov. Po cerkvah se opravljajo posebne molitve za dež.

Žrtve zakotnega pisarja. Belovarski „Tjednik“ piše: Neki V. P. je prodal ves svoj imetek za kupnino 1000 gld., dobivši 50 gl. zadatja, dočim se je ostala svota imela izplačati v obrokih. Sestava pogodbe in izvedenje iste poveril je neoprezni mož zakotnemu pisarju, ki vrhu tega sedi kakor dnevnikar v uradu neke belovarske oblastnije. Ta nevesči pisar je sestavil in izvel pogodbo takó, da prodajalec za svojo kupovnino ni imel nikakoršnega jamstva, da, niti pogodbe ni dobil v roko, kajti pisar je bil napravil jeden sam primerek iste in tega je dobil — kupec! Kupec je dobil na ta način posestvo čisto, dasi je niti izplačal ni. To okolnost so uporabili mnogoštevilni njegovi upniki ter izveli sodnim potom vknjižbo (intabulacijo) na posestvo. Pričele so že ovršbe in danes jutri pojde posestvo „na kant“, a prodajalec ostane praznih rok, ako si ne bode znal pomagati na koji drugi način. — Res bi bil že skrajni čas, da se v naši državi zatre zakotno pisarstvo, kakor se je to po drugih državah zgodilo že zdravna.

Neoprezen voznik. Onega voznika, ki je predvčerajšnjem v ulici Rossetti povozil 4letnega dečka Viktorija Polacco in pobegnil, iztaknili so organi policijskega komisarijata v ulici Scussa. Ta voznik se zove Ivan Stepanchich, je rodom iz Koprā, 21 let star in stanuje na Vrdeli hšt. 538. Ni treba omeniti še posebe, da so ga deli pod ključ.

Zasačen lopov. Blagajnik Mehrer (Žid!) Berolinske družbe „Berliner Disconto-Gesellschaft“ je pobegnil dné 15. t. m., poneverivši 70.000 gld. Lopova pa so prijeli še istega dné v Mecklenburgu, od koder je hotel odpotovati na Dansko.

Pasja pečenka. Dunajski perici Alojziji Geiger je izginol nje večji pes povodom selitve. Vse iskaneje je bile brezvpešno, dokler ni nekdo opozoril perice, da je psa izvestno uzel v isti hiši stanujoči zidarski pomočnik Haječek. Perica je šla takoj na stanovanje zidarjevo. Trkala je dolgo časa, predno ji je odprl zidar. Kako pa se je prestrašila ženska, zazrši svojega psa ležečega na podu — zaklanega. Perica je obvestila policijo o tem. Zidarja so prijeli zaradi tatvine. Mož je izjavil v svoj izgovor, da je že dlje časa brez posla in zaslužka. Ker je bil lačen, ukradel in zaklal je psa, hoté prirediti si mastne pečenke!

Sodnijsko. 30letni slikar Ivan Olivetti, stanujoči v ulici Rigutti hšt. 21., vstopil je dné 21. avgusta t. l. na Vrdeli v neko gostilno, da se nekoliko okrepča. A ko je bilo treba plačati, izjavil

